

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра Оперативної хірургії з топографічною анатомією

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з наукової
роботи проф. А. Й. Наконечний

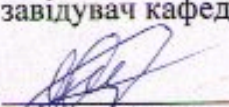
“3” 09 2020р.

АНАТОМІЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ТА НУТРОЦІВ
(назва навчальної дисципліни)

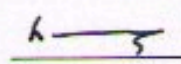
підготовки
галузі знань
спеціальність
спеціалізація

РОБОЧА ПРОГРАМА
доктора філософії
“Охорона здоров'я”
“Медицина”
“Нормальна анатомія”

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
Оперативної хірургії з
топографічною анатомією
Протокол № 1
від “31” серпня 2020р.
завідувач кафедри

проф. Масна З. З.

Затверджено
Профільною методичною комісією
з медико-біологічних дисциплін
Протокол № 3
Від “31” серпня 2020р.
Голова профільної методичної комісії

проф. О. Д. Луцик

2019 рік

ВСТУП

Робоча програма підготовки докторів філософії за спеціальністю «Медицина», спеціалізацією «Нормальна анатомія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

- Модуль 1. Анатомія опорно-рухового апарату.
- Модуль 2. Анатомія нутрощів.

• МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Мета** викладання нормальної анатомії передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетенцій, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в нормальній анатомії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

1.2. Основними **завданнями** вивчення нормальної анатомії є:

- Визначати нові наукові напрямки, теоретичні та практичні проблеми нормальної анатомії;
- Оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку; вивчити новітні методи дослідження в морфології;
- Визначати до якого класу за будовою, за розвитком, за топографією відноситься кістка, основні структурні компоненти кістки;
- Аналізувати види з'єднання кісток; тип, форму, функцію суглобів, визначати основні та допоміжні елементи суглобів;
- Демонструвати функції скелетних м'язів у зв'язку з їх розвитком, будовою, місцем початку та місцем прикріплення;
- Аналізувати будову нутрощів у зв'язку з їх розвитком та функцією;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні

знати: історію розвитку та сучасний стан наукових знань в нормальній анатомії; остеологію, артрологію, міологію, спланхнологію.

вміти:

- Освоїти методи морфологічного дослідження з використанням сучасних досягнень науки і техніки;
- Виконувати морфологічні дослідження та інтерпретувати результати сучасних методів дослідження, здійснювати окремі лабораторні та інструментальні дослідження самостійно в межах наукової роботи;
- Застосовувати медичні інформаційні технології та медичну літературу;
- Проводити патентно-інформаційний пошук з обраної наукової теми дослідження у вітчизняних та закордонних джерелах, наукометричних базах;
- Проводити критичний аналіз сучасних даних, розробку і синтез нових ідей з актуальних проблем нормальної анатомії;
- Формулювати мету та наукові завдання з обраної наукової теми;
- Розробляти дизайн дослідження;
- Вибирати методи наукового дослідження, адекватні поставленим меті та завданням;
- Презентувати отримані дані у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівні;
- Впроваджувати досягнення науки і техніки у практику.

мати поняття щодо:

- застосування принципів доказової медицини;
- нових напрямків наукових досліджень з нормальної анатомії;
- етики та методології наукового дослідження;
- сучасних підходів до міждисциплінарних наукових досліджень;
- особливостей методології педагогічного процесу в нормальній анатомії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 225 годин (7,5 кредитів ЄКТС).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Анатомія опорно-рухового апарату (120 годин).

Класифікація, будова, розвиток, типи скостеніння кісток. Череп у цілому. Особливості кісток тулуба та кінцівок. Загальна артрологія. Класифікація з'єднань кісток. Будова і функції суглобів. З'єднання кісток голови, тулуба та кінцівок. Класифікація, розвиток, будова та функції м'язів. Елементи біомеханіки. Особливості м'язів голови, шиї, тулуба та кінцівок. Фасції та топографія голови, шиї, тулуба та кінцівок.

Модуль 2. Анатомія нутрощів (105 годин).

Сучасне поняття про нутрощі, класифікація нутрощів, відмінності будови паренхіматозних та трубчастих органів. Розвиток, вади розвитку, топографія, особливості будови органів травної системи. Анатомія очеревини. Розвиток, вади розвитку, топографія, особливості будови органів дихальної системи. Анатомія плеври, середостіння. Розвиток, вади розвитку, топографія, особливості будови сечових та статевих органів. Анатомічні відмінності чоловічої та жіночої промежини. Розвиток, вади розвитку, топографія, особливості будови органів імунної системи.

Класифікація ендокринних залоз за розвитком та топографією. Особливості будови та функції ендокринних залоз. Рентгенанатомія нутрощів.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви модулів і тем	Кількість годин		
		Л	Пр./Сем.	С
Модуль 1. Анатомія опорно-рухового апарату				
1	Тема лекції 1. Вступ до анатомії людини. Анатомія як наука, її місце серед медичних дисциплін. Основні етапи історії анатомії. Методи анатомічного дослідження. Анатомічна номенклатура . Норма. Конституція.	2		
2	Тема самостійної роботи 1. Описати основні етапи розвитку анатомії , історія розвитку українських анатомічних шкіл у ХХ – ХХІ століттях.			3
3	Тема самостійної роботи 2. Львівська анатомічна школа			3
4	Тема лекції 2. Основні етапи ембріогенезу людини. Вчення про зародкові листки. Поняття про тканини. Ранні стадії онтогенезу.	2		
5	Тема лекції 3. Загальна остеологія. Кістка як орган. Будова, функції. Класифікація. Розвиток, типи скостеніння.	2		
6	Тема семінарського заняття 1. Анатомічна номенклатура. Осі і площини тіла людини. Загальні ознаки хребців. Шийні, грудні, поперекові хребці. Крижова кістка, куприк, ребра, груднина.		6	
7	Тема практичного заняття 2. Лобова, тім'яна, потилична, решітчаста кістки.		3	
8	Тема семінарського заняття 3. Клиноподібна, скронева кістки. Канали скроневої кістки.		5	
9	Тема семінарського заняття 4. Кістки лицевого черепа. Особливості верхніх та нижньої щелеп.		5	
10	Тема практичного заняття 5. Череп в цілому. Внутрішня та зовнішня основи черепа. Очна ямка. Кісткова носова порожнина.		3	
11	Тема практичного заняття 6. Череп в цілому. Скронева, підскронева та крило-піднебінна ямки, їх стінки та сполучення.		3	

12	Тема семінарського заняття 7. Кістки верхньої кінцівки.		5	
13	Тема семінарського заняття 8. Кістки нижньої кінцівки.		5	
14	Тема самостійної роботи 3. Індивідуальна характеристика форми мозкового черепа.			
15	Тема самостійної роботи 4. Вікові особливості будови черепа.			
16	Тема самостійної роботи 5. Статеві особливості будови черепа.			
17	Тема лекції 4. Загальна артрологія. Класифікація з'єднань кісток. Будова і функція суглобів.	2		
18	Тема практичного заняття 9. З'єднання кісток тулуба. З'єднання кісток голови.		3	
19	Тема семінарського заняття 10. З'єднання кісток верхньої кінцівки.		5	
20	Тема семінарського заняття 11. З'єднання кісток нижньої кінцівки.		5	
21	Тема самостійної роботи 6. Функції суглобів.			4
22	Тема лекції 5. Загальна міологія. М'яз як орган. Будова і функції м'язів. Класифікація. Розвиток м'язів. Елементи біомеханіки.	2		
23	Тема семінарського заняття 12. М'язи і фасції спини .		5	
24	Тема практичного заняття 13. М'язи і фасції грудей. Діафрагма.		3	
25	Тема семінарського заняття 14. М'язи і фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Біла лінія живота. Пахвинний канал.		5	
26	Тема практичного заняття 15. М'язи і фасції голови. Особливості м'язів.		3	
27	Тема семінарського заняття 16. М'язи шиї. Фасції і топографія шиї.		5	
28	Тема практичного заняття 17. М'язи верхньої кінцівки.		3	
29	Тема семінарського заняття 18. Фасції та топографія верхньої кінцівки.		5	
30	Тема практичного заняття 19. М'язи нижньої кінцівки.		3	
31	Тема семінарського заняття 20. Фасції та топографія нижньої кінцівки.		5	
32	Тема самостійної роботи 7. Клітинні простори голови.			3
33	Тема самостійної роботи 8. Допоміжний апарат м'язів.			3

	Разом	10	85 (24/61)	25
Разом модуль 1		120 год.		
Модуль 2. Анатомія нутрощів				
1	Тема лекції 1. Вступ до сплянхнології. Класифікація нутрощів. Будова трубчастих і паренхіматозних органів. Розвиток нутрощів.	2		
2	Тема самостійної роботи 1. Органогенез нутрощів.			5
3	Тема самостійної роботи 2. Рентгенанатомія нутрощів.			5
4	Тема лекції 2. Розвиток та вади розвитку лиця, ротової порожнини, язика, зубів. Закономірності прорізування зубів. Теорії прорізування зубів. Артикуляція, оклюзія, прикус.	2		
5	Тема лекції 3. Розвиток та вади розвитку органів травної системи. Загальна анатомія органів дихальної системи. Періоди розвитку легень, вади розвитку органів дихальної системи.	2		
6	Тема практичного заняття 1. Анатомія ротової порожнини та органів ротової порожнини (язик, слинні залози, зуби).		6	
7	Тема практичного заняття 2. Анатомія горла, стравоходу, шлунка.		6	
8	Тема семінарського заняття 3. Анатомія тонкої та товстої кишок.		7	
9	Тема семінарського заняття 4. Анатомія печінки, жовчного міхура та підшлункової залози.		7	
10	Тема семінарського заняття 5. Анатомія очеревини.		7	
11	Тема практичного заняття 6. Носова порожнина, приносіві пазухи, гортань. Голосовий апарат.		6	
12	Тема практичного заняття 7. Трахея, бронхи, легені. Плевра, середостіння.		6	
13	Тема лекції 4. Загальна анатомія сечових органів. Розвиток та вади розвитку сечових органів. Загальна анатомія чоловічих статевих органів. Загальна анатомія жіночих статевих органів.	2		
14	Тема самостійної роботи 3. Дивна сітка нирки.			5
15	Тема лекції 5. Загальна анатомія органів імунної системи. Класифікація, розвиток, будова, функції ендокринних залоз.	2		

16	Тема семінарського заняття 8. Анатомія нирки, сечовода, сечового міхура, сечівника.		7	
17	Тема семінарського заняття 9. Анатомія чоловічих статевих органів.		7	
18	Тема семінарського заняття 10. Анатомія жіночих статевих органів. Промежина.		7	
19	Тема самостійної роботи 4. Функції ендокринних залоз.			5
20	Тема семінарського заняття 11. Анатомія органів імунної системи.		7	
21	Тема практичного заняття 12. Анатомія ендокринних залоз.		2	
	Разом	10	75 (26/49)	20
Разом модуль 2		105 год.		

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МОДУЛЬ 1.

Анатомія опорно-рухового апарату (120 год.)

Теми лекцій (10 год.)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Вступ до анатомії людини. Анатомія як наука, її місце серед медичних дисциплін. Основні етапи історії анатомії. Методи анатомічного дослідження. Анатомічна номенклатура. Норма. Конституція.	2
2	Основні етапи ембріогенезу людини. Вчення про зародкові листки. Поняття про тканини. Ранні стадії онтогенезу.	2
3	Загальна остеологія. Кістка як орган. Будова, функції. Класифікація. Розвиток, типи скостеніння.	2
4	Загальна артрологія. Класифікація з'єднань кісток. Будова і функція суглобів.	2
5	Загальна міологія. М'яз як орган. Будова і функції м'язів. Класифікація. Розвиток м'язів. Елементи біомеханіки.	2
Разом		10

Теми практичних та семінарських занять (85 год.)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Анатомічна номенклатура. Осі і площини тіла людини. Загальні ознаки хребців. Шийні, грудні, поперекові хребці. Крижова кістка, куприк, ребра, груднина.	6
2	Лобова, тім'яна, потилична, решітчаста кістки. (п.з)	3
3	Клиноподібна, скронева кістки. Канали скроневої кістки.	5
4	Кістки лицевого черепа. Особливості верхніх та нижньої щелеп..	5

5	Череп в цілому. Внутрішня та зовнішня основи черепа. Очна ямка. Кісткова носова порожнина. (п.з.)	3
6	Череп в цілому. Сконева, підсконева та крило-піднебінна ямки, їх стінки та сполучення. (п.з.)	3
7	Кістки верхньої кінцівки.	5
8	Кістки нижньої кінцівки.	5
9	З'єднання кісток тулуба. З'єднання кісток голови. (п.з.)	3
10	З'єднання кісток верхньої кінцівки	5
11	З'єднання кісток нижньої кінцівки	5
12	М'язи і фасції спини .	5
13	М'язи і фасції грудей. Діафрагма. (п.з.)	3
14	М'язи і фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Біла лінія живота. Пахвинний канал	5
15	М'язи і фасції голови. Особливості мімічних м'язів. (п.з.)	3
16	М'язи шії. Фасції і топографія шії.	5
17	М'язи верхньої кінцівки. (п.з.)	3
18	Фасції та топографія верхньої кінцівки.	5
19	М'язи нижньої кінцівки. (п.з.)	3
20	Фасції та топографія нижньої кінцівки.	5
Разом		85

Самостійна робота (25 год.)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Описати основні етапи розвитку анатомії , історія розвитку українських анатомічних шкіл у XX – XXI століттях.	3
2	Львівська анатомічна школа	3
3	Індивідуальна характеристика форми мозкового черепа.	3
4	Вікові особливості будови черепа.	3
5	Статеві особливості будови черепа.	3
6	Функції суглобів.	4
7	Клітковинні простори голови.	3
8	Допоміжний апарат м'язів.	3
Разом		25

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МОДУЛЬ 2.

Анатомія нутрощів (105 год.)

Теми лекцій (10 год.)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Вступ до сплянхнології. Класифікація нутрощів. Будова трубчастих і паренхіматозних органів. Розвиток нутрощів.	2

2	Розвиток та вади розвитку лиць, ротової порожнини, язика, зубів. Закономірності прорізування зубів. Теорії прорізування зубів. Артикуляція, оклюзія, прикус.	2
3	Розвиток та вади розвитку органів травної системи. Загальна анатомія органів дихальної системи. Періоди розвитку легень, вади розвитку органів дихальної системи.	2
4	Загальна анатомія сечових органів. Розвиток та вади розвитку сечових органів. Загальна анатомія чоловічих статевих органів. Загальна анатомія жіночих статевих органів.	2
5	Загальна анатомія органів імунної системи. Класифікація, розвиток, будова, функції ендокринних залоз.	2
Разом		10

Теми практичних та семінарських занять (75 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Анатомія ротової порожнини та органів ротової порожнини (язик, слинні залози, зуби). (п.з.)	6
2	Анатомія горла, стравоходу, шлунка. (п.з.)	6
3	Анатомія тонкої та товстої кишок	7
4	Анатомія печінки, жовчного міхура та підшлункової залози.	7
5	Анатомія очеревини.	7
6	Носова порожнина, приносні пазухи, гортань. Голосовий апарат. (п.з.)	6
7	Трахея, бронхи, легені. Плевра, середостіння (п.з.)	6
8	Анатомія нирки, сечовода, сечового міхура, сечівника.	7
9	Анатомія чоловічих статевих органів.	7
10	Анатомія жіночих статевих органів. Промежина.	7
11	Анатомія органів імунної системи.	7
12	Анатомія ендокринних залоз.(п.з.)	2
Разом		75

Самостійна робота (20 год.)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Органогенез нутрощів.	5
2	Рентгенанатомія нутрощів	5
3	Дивна сітка нирки.	5
4	Функції ендокринних залоз.	5
Разом		20

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

- Створення доповіді на проблемну тематику з презентацією у сучасних форматах (ppt, prezi) на основі матеріалів з'їздів, конгресів, конференцій.

- Оволодіння методами морфологічного дослідження в межах запланованої наукової роботи.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Видами навчальних занять з нормальної анатомії є лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Протягом освітньої програми моніторингу академічної успішності проводиться на основі даних з відомості про відвідування лекцій та практичних занять, виконання самостійної роботи, підсумкового модульного контролю. Форма контролю (тестові завдання, ситуаційні задачі, усний та письмовий контроль теоретичних знань, практична перевірка навичок та вмінь, програмований комп'ютерний контроль) обирається керівником курсу. За умов успішного завершення курсу аспірант отримує сертифікат, у якому зазначено назву навчального курсу, відмітка про успішність навчання та кількість кредитів.

9. ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ АСПІРАНТІВ ЗА ПРОГРАМОЮ ПІДГОТОВКИ ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ»

з дисципліни «Анатомія опорно-рухового апарату та внутрішніх органів».

1. Анатомія як наука, її місце серед медичних дисциплін.
2. Основні етапи історії анатомії.
3. Методи анатомічного дослідження.
4. Анатомічна номенклатура.
5. Норма. Конституція.
6. Основні етапи ембріогенезу людини.
7. Вчення про зародкові листки.
8. Поняття про тканини.
9. Кістка як орган. Будова, функції.
10. Класифікація кісток.
11. Розвиток, типи скостеніння кісток.
12. Класифікація з'єднань кісток.
13. Будова і функція суглобів.
14. М'яз як орган. Будова і функції м'язів.
15. Класифікація м'язів .
16. Розвиток м'язів.
17. Елементи біомеханіки.
18. Осі і площини тіла людини.
19. Загальні ознаки хребців.
20. Шийні, грудні, поперекові хребці.
21. Крижова кістка, куприк.
22. Ребра, груднина.

23. Лобова, тім'яна, потилична, решітчаста кістки.
24. Клиноподібна кістка.
25. Сконева кістка. Канали скроневої кістки.
26. Кістки лицевого черепа. Особливості верхніх та нижньої щелеп.
27. Череп в цілому. Внутрішня та зовнішня основи черепа.
28. Очна ямка.
29. Кісткова носова порожнина.
30. Сконева, підсконева та крило-піднебінна ямки, їх стінки та сполучення.
31. Кістки верхньої кінцівки.
32. Кістки нижньої кінцівки.
33. З'єднання кісток тулуба.
34. З'єднання кісток голови.
35. З'єднання кісток верхньої кінцівки.
36. З'єднання кісток нижньої кінцівки.
37. М'язи і фасції спини.
38. М'язи і фасції грудей. Діафрагма.
39. М'язи і фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Біла лінія живота. Пахвинний канал.
40. М'язи і фасції голови. Особливості м'язів.
41. М'язи шиї. Фасції і топографія шиї.
42. М'язи верхньої кінцівки.
43. Фасції та топографія верхньої кінцівки.
44. М'язи нижньої кінцівки.
45. Фасції та топографія нижньої кінцівки.
46. Індивідуальна характеристика форми мозкового черепа.
47. Вікові особливості будови черепа.
48. Статеві особливості будови черепа.
49. Функції суглобів.
50. Клітковинні простори голови.
51. Допоміжний апарат м'язів.
52. Будова трубчастих і паренхіматозних органів.
53. Розвиток нутрощів.
54. Розвиток та вади розвитку лица, ротової порожнини, язика, зубів.
55. Закономірності прорізування зубів. Теорії прорізування зубів.
56. Артикуляція, оклюзія, прикус.
57. Розвиток та вади розвитку органів травної системи.
58. Періоди розвитку легень, вади розвитку органів дихальної системи.
59. Розвиток та вади розвитку сечових органів.
60. Анатомія ротової порожнини та органів ротової порожнини (язик, слинні залози, зуби).
61. Анатомія горла, стравоходу, шлунка.
62. Анатомія тонкої та товстої кишок.

63. Анатомія печінки, жовчного міхура та підшлункової залози.
64. Анатомія очеревини.
65. Носова порожнина, приносіві пазухи.
66. Гортань. Голосовий апарат.
67. Трахея, бронхи, легені.
68. Плевра, середостіння.
69. Анатомія чоловічих статевих органів.
70. Анатомія жіночих статевих органів.
71. Промежина.
72. Анатомія органів імунної системи.
73. Класифікація, розвиток, будова, функції ендокринних залоз.
74. Рентгенанатомія нутрощів
75. Дивна сітка нирки.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бекесевич А.М. М'язи і фасції спини / А.М. Бекесевич, А.В. Зінько, У.М. Галюк, Н.І. Гресько // Методичні вказівки для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. – 2014. - С.24.
2. Бекесевич А.М. М'язи і фасції грудей. Діафрагма / А.М. Бекесевич, А.В. Зінько, У.М. Галюк, Н.І. Гресько // Методичні вказівки для самостійної роботи студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. -- 2014. – С.23.
3. Блищак Н.Б. М'язи нижньої кінцівки / Н.Б. Блищак, Р.Я. Борис, В.Б. Фік // Методичні вказівки для практичних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. -- 2014. – С.16.
4. Блищак Н.Б. Фасції та топографія нижньої кінцівки / Н.Б. Блищак, Р.Я. Борис, В.Б. Фік // Методичні вказівки для самостійних робіт студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. -- 2014. – С.18.
5. Блищак Н.Б. Фасції та топографія нижньої кінцівки / Н.Б. Блищак, Р.Я. Борис, В.Б. Фік // Методичні вказівки для самостійних робіт студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. -- 2014. – С.18.
6. Блищак Н.Б. Фасції та топографія нижньої кінцівки / Н.Б. Блищак, Р.Я. Борис, В.Б. Фік // Методичні вказівки для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. -- 2014. – С.18.
7. Галюк У.М. VII пара черепно-мозкових нервів і вегетативні вузли голови / У.М. Галюк, О.А. Ковалишин // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.13.
8. Дац Р.І. Орган нюху. Орган смаку. Шкіра та її похідні / Р.І. Дац, Ю.Я. Кривко, В.Б. Фік // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.28.
9. Дац Р.І. Орган нюху. Орган смаку. Шкіра та її похідні / Р.І. Дац, Ю.Я. Кривко, В.Б. Фік // Методичні вказівки для самостійної роботи студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.28
10. Дац Р.І. Змістовий модуль “Органи чуття” / Р.І. Дац, Ю.Я. Кривко, В.Б. Фік // Методичні вказівки для самостійної роботи студентів медичного факультету. --

ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.92.

11. Дац Р.І. Змістовий модуль “Органи чуття” / Р.І. Дац, Ю.Я. Кривко, В.Б.Фік // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2014. - С.86.

12. Джалілова Е.А. М'язи верхньої кінцівки / Е.А. Джалілова, О.М. Мота, Л.Р. Матешук-Вацеба, Ю.Я. Кривко, Ю.В. Гнідик // Методичні вказівки для практичних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.32.

13. Джалілова Е.А. М'язи верхньої кінцівки / Е.А. Джалілова, О.М. Мота, Л.Р. Матешук-Вацеба, Ю.Я. Кривко, Ю.В. Гнідик // Методичні вказівки до самостійних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.32.

14. Кирик Х.А. I,II,III,IV,VI,VIII пари черепних нервів / Х.А. Кирик // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2014. – С.17.

15. Ковалишин О.А. VII пара черепних нервів. / Вегетативні вузли голови О.А. Ковалишин, У.М. Галюк // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2014. – С.13.

16. Ковалишин О.А. Оболони головного і спинного мозку. Утворення та шляхи циркуляції спинномозкової рідини /О.А. Ковалишин, У.М. Галюк // Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. --2014

17.Ковалишин О.А.Анатомія тонкої і товстої кишки // О.А. Ковалишин / Методичні рекомендації до практичних занять для студентів медичного факультету — ЛНМУ.Львів — 2014. -- С.24.

18.Ковалишин О.А.Анатомія печінки та підшлункової залози // О.А. Ковалишин, У.М.Галюк / Методичні рекомендації до практичних занять для студентів медичного факультету ЛНМУ. – Львів — 2014. – С.23.

19. Матешук-Вацеба Л.Р. Скелет тулуба / Л.Р. Матешук-Вацеба, Ю.Я. Кривко, В.Б. Фік, Е.А. Джалілова, А.М. Бекесевич // Методичні вказівки для самостійної роботи студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.31.

20.Покотило П.Б. Анатомія зовнішнього носу, носової порожнини, гортані. асист. Анатомія трахеї, головних бронхів, легень. Плевра. Середостіння // П.Б. Покотило, У.М. Галюк, Н.Б.Блишак, М.В. Логаш, О.М. Мота / Методичні рекомендації до практичних занять для студентів медичного факультету -- ЛНМУ. Львів — 2014. -- С.22.

21.Покотило П.Б. Зовнішня і внутрішня основи черепа. Скренева, підскренева, крилопіднебінна ямки // П.Б. Покотило, У.М. Галюк, Р.Я. Борис, М.В. Логаш, Ю.В. Гнідик / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.25.

22. Покотило П.Б. Анатомія серця. Велике і мале коло кровообігу. Будова стінки серця, кровопостачання серця, перикард. Проекція серця на передню стінку грудної порожнини. Провідна система серця. // П.Б. Покотило, У.М. Галюк, Ю.В. Гнідик, В.Б. Фік, М.В. Логаш / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2014. – С.28.

23. Покотило П.Б. Спинномозкові нерви: формування, спинномозковий вузол, гілки. Шийні нерви, розподіл дорсальних гілок. Шийне сплетення: формування, топографія,

- розподіл рухових, чутливих, мішаної гілок. Іннервація шкіри та м'язів голови і шиї // П.Б. Покотило, Л.Р. Матешук-Вацеба, У.М. Галюк, М.В. Логаш / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2014. – С.14.
- 24.Цитовський М.Н. Лобова, тім'яна, потилична, решітчаста кістки // М.Н. Цитовський, В.Б.Фік / Методичні вказівки до самостійних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. -- С.28.
25. Цитовський М.Н. Клиноподібна, скронева кістки. Канали скроневої кістки // М.Н. Цитовський, В.Б.Фік / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. -- С.34.
- 26.Цитовський М.Н. Кістки лицевого черепа. Очна ямка, кісткова носова порожнина //М.Н. Цитовський, В.Б.Фік / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. -- С.41.
27. Цитовський М.Н. Кістки нижньої кінцівки // М.Н. Цитовський, В.Б.Фік / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. -- С.51.
28. Фік В.Б. Змістовий модуль “Міологія” // В.Б. Фік, У.М. Галюк, О.М. Мота, Н.Б. Блишак / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.66.
29. Фік В.Б. М'язи нижньої кінцівки // Н.Б. Блишак, Р.Я.Борис, В.Б. Фік / Методичні вказівки для самостійних робіт студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2014. – С.8.
30. Фік В.Б. Методичні вказівки для викладачів по проведенню практичних занять для студентів медичного факультету з розділу “Анатомія кісток”. – ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.66.
- 31.Фік В.Б. Методичні вказівки для викладачів по проведенню практичних занять для студентів медичного факультету з розділу “Анатомія м'язів”. – ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.66.
32. Фік В.Б. Методичні вказівки для викладачів по проведенню практичних занять для студентів медичного факультету з розділу “З'єднання кісток скелету”. – ЛНМУ. – Львів. – 2014. – С.66.
33. Бекесевич А.М. Мязи і фасції спини //А.М. Бекесевич, А.В. Зінько, У.М. Галюк, Н.І. Гресько / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. - С.24.
34. Вільхова І.В. Аорта її частини. Грудна аорта. Черевна аорта. Артерії тазу // І.В. Вільхова, Н.І. Гресько, А.М. Бекесевич / Методичні вказівки для самостійних робіт студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2015. – С.28.
35. Вільхова І.В. Аорта її частини. Грудна аорта. Черевна аорта. Артерії тазу // І.В. Вільхова, Н.І. Гресько, А.М. Бекесевич / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2015. – С.28.
- 36.Криницький Р.П. Анатомія ротової порожнини та її похідних: язик, піднебіння, зуби, слинні залози // Р.П Криницький, В.Б. Фік / Методичні рекомендації до практичних занять для студентів медичного факультету —ЛНМУ. Львів — 2015. -- С.23.
37. Криницький Р.П. Анатомія ротової порожнини та її похідних: язик, піднебіння,

- зуби, слинні залози // Р.П Криницький, В.Б. Фік / Методичні рекомендації до самостійних робіт студентів медичного факультету —ЛНМУ. Львів — 2015. -- С.23.
38. Криницький Р.П. Анатомія глотки та стравоходу. Ділянки передньої черевної стінки. Анатомія шлунка // Р.П Криницький, В.Б. Фік / Методичні вказівки до практичних занять студентів медичного факультету — ЛНМУ. – Львів — 2015. -- С.22
39. Криницький Р.П. Анатомія глотки та стравоходу. Ділянки передньої черевної стінки. Анатомія шлунка // Р.П Криницький, В.Б. Фік / Методичні вказівки до самостійних занять студентів медичного факультету — ЛНМУ. – Львів — 2015. -- С.39
40. Криницький Р.П. V пара черепних нервів // Р.П. Криницький, В.Б. Фік / Методичні вказівки до самостійних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.20.
41. Мота О.М. Топографія верхньої кінцівки // О.М. Мота, П.Б.Покотило, О.О. Адамович / Методичні вказівки до самостійних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.20.
42. Мота О.М. Топографія верхньої кінцівки // О.М. Мота, П.Б.Покотило, О.О. Адамович / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.20
43. Покотило П.Б. Анатомія серця. Велике і мале коло кровообігу. Будова стінки серця, кровопостачання серця, перикард. Проекція серця на передню стінку грудної порожнини. Провідна система серця. // П.Б. Покотило, У.М. Галюк, Ю.В. Гнідик, В.Б. Фік, М.В. Логаш / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015.
44. Савка І.І. Анатомія жіночих статевих органів. Анатомія чоловічих статевих органів // І.І. Савка, Л.Р. Матешук-Вацеба, В.Б. Фік / Методичні вказівки для самостійних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.23.
45. Савка І.І. Анатомія жіночих статевих органів // І.І. Савка, Л.Р. Матешук-Вацеба, Ю.Я Кривко / Методичні вказівки до практичних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.23
46. Савка І.І. Анатомія чоловічих статевих органів // І.І. Савка, Л.Р. Матешук-Вацеба, В.Б. Фік / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.28.
47. Савка І.І. Анатомія чоловічих статевих органів // І.І. Савка, Л.Р. Матешук-Вацеба, В.Б. Фік / Методичні вказівки до самостійних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.28.
48. Цитовський М.Н. Базальні ядра. Біла речовина півкуль великого мозку // М.Н. Цитовський, І.В. Вільхова / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.27.
- 49.Цитовський М.Н. Рельєф плаща. Локалізація функційм у корі півкуль великого мозку // М.Н. Цитовський, І.В. Вільхова М.В. Логаш / Методичні вказівки для самостійної підготовки студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.27.
50. Цитовський М.Н. Рельєф плаща. Локалізація функційм у корі півкуль великого мозку // М.Н. Цитовський, І.В. Вільхова / Методичні вказівки до практичних занять студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.37.

51. Цитовський М.Н. Кора, її поділ, складові частини, функції. Бічні шлуночки. // М.Н. Цитовський, І.В. Вільхова / Методичні вказівки для самостійної підготовки студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.34.
52. Цитовський М.Н. Кора, її поділ, складові частини, функції. Бічні шлуночки. // М.Н. Цитовський, І.В. Вільхова / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.34.
53. Цитовський М.Н. Васкуляризація та іннервація органів голови і шиї // М.Н. Цитовський, В.Б.Фік / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. – 2015. – С.55.
54. Фік В.Б. М'язи і фасції голови // В.Б. Фік, М.М. Михалевич / Методичні вказівки до практичних занять для студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2015. -- С.36.
55. Фік В.Б. М'язи і фасції голови // В.Б. Фік, М.М. Михалевич / Методичні вказівки для самостійної роботи студентів медичного факультету. -- ЛНМУ. -- Львів. -- 2015. -- С.31.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Анатомія людини : підручник : у 3 – х т. / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, Я. І. Федонюк. – Вінниця : Нова книга, 2007. – Т.2. – 454 с.
2. Анатомія людини : підручник : у 3 – х т. / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, Я. І. Федонюк. – Вінниця : Нова книга, 2009. – Т.3. – 376 с.
3. Анатомія людини : в трьох томах / під ред. В. Г. Ковешнікова. – Луганськ : Віртуальна реальність, 2007. – Т.2. – 260 с.
4. Привес М. Г. Анатомія человека : ученик / М. Г. Привес, Н. К. Лысенков, В. И. Бушкович. – 12-е изд., переработ. и доп. – СПб. : Изд. Дом СПбМАПО, 2004. – 720 с.
5. Масна З. З. Розвиток зубо-щелепного апарату в рентгенівському зображенні. Атлас рентгенограм // З. З. Масна ЛНМУ. Львів – 2004 – 68 с.
6. Матешук – Вацеба Л. Р. Нормальна анатомія (навчально-методичний посібник) / Матешук – Вацеба Л. Р. – Львів : Поклик сумління, 1997. -270 с.
7. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. – К. : Здоров'я, 2001. – 328 с.
8. Нетлюх М. А. Українсько-латинський анатомічний словник (Анатомічна номенклатура) / М. А. Нетлюх. – Львів, 1995. – 216 с.

12. ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адамович О.О. Частота зустрічання, особливості перебігу та діагностики вертебрологічної патології серед осіб юнацького віку / О.О. Адамович // Експериментальна і клінічна медицина. -- 2014. -- №3(64). -- С. 7-10.
2. Бекесевич А.М. Морфометричний аналіз ангіоархітектоніки кори мозочка за умов впливу опію / А.М. Бекесевич //Світ медицини та біології. -- 2014. -- №4(46). -- С.68-71.
3. Вільхова І.В. Зміни структури ниркового тільця на різних термінах хронічного опію впливу / І.В. Вільхова // Світ медицини та біології. -- 2014. -- №4(46). -- С.78-81.

4. Дісковський І.С. Особливості мікроструктури шкіри щура за умов впливу опію / І.С. Дісковський // Експериментальна і клінічна медицина. -- 2014. -- №3(64). -- С. 61-64.
5. Зінько А.В. Вплив опію на ультраструктуру променистого вінця кінцевого мозку в експерименті / А.В. Зінько, Л.Р. Матешук-Вацеба // Світ медицини та біології. -- 2014. -- №4(47). -- С.127-130.
6. Матешук-Вацеба Л.Р. Ультраструктурні зміни шкіри щурів при довготривалому впливі опію / Л.Р. Матешук-Вацеба, І.С. Дісковський // Вісник української медичної стоматологічної академії. -- 2014. -- Т.14., вип.4(48). -- С. 205-208.
7. Пальтов Є.В. Морфологічна характеристика артеріальних магістралей, що беруть участь у кровопостачанні ока та сітківки щура в нормі / Є.В. Пальтов, В.Б. Фік, Р.М. Онисько, І.В. Челпанова, І.В. Вільхова, К.І. Войценко, Ю.Я. Кривко // Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія-- 2014. -- №4. -- С.29-33.
8. Підвальна У.Є. Морфологічне підґрунтя безпечного застосування налбуфіну на прикладі судинної оболонки очного яблука / У.Є. Підвальна // Експериментальна і клінічна медицина. -- 2014. -- №3(64). -- С. 117-120.
9. Підвальна У.Є. Структурні особливості судинної оболонки очного яблука за умов довготривалого опію впливу в експерименті / У.Є. Підвальна // Вісник української медичної стоматологічної академії. -- 2014. -- Т.14., вип.4(48). -- С. 209-212.
10. Покотило П.Б. Імуногістохімічне дослідження передсердь білого щура під дією опію / П.Б. Покотило // Світ медицини та біології. -- 2014. -- №4(46). -- С.140-142.
11. Kryvko Yu.Ya. Ultrastructural haemomicrocircular channel links of rat testicle in streptozotocin-induced diabetes / Yu.Ya. Kryvko, L.R. Mateshuk-Vatseba, I.Savka // The Journal of Pre-Clinical and Clinical Research. -- 2014. -- V.8., №2. -- P.86-89.
12. Фік В.Б. Мікробіологічна характеристика гнійно-запальних процесів ротової порожнини при довготривалій експериментальній опіятній інтоксикації / В.Б.Фік // Інновації в стоматології. -- 2014. -- №3. -- С.14-19.
13. Фік В.Б. Особливості морфологічної організації тканин пародонта щура в нормі / В.Б. Фік, Є.В. Пальтов, Р.М. Онисько, Ю.Я. Кривко // Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія-- 2014. -- №4. -- С.34-39.
14. Адамович О.О. Порівняльний аналіз щільності кісткової тканини хребців шийного відділу осіб різної статі юнацького віку / О.О. Адамович, Ю.Я. Кривко // Збірник наук. Праць. -- 2015. -- Т.2. (вип.82). -- С.19-24.
15. Адамович О.О. Аналіз щільності кісткової тканини хребців шийного відділу в осіб юнацького віку, які проживають на Львівщині / О.О. Адамович, Ю.Я. Кривко // Лікарський збірник. -- 2015. -- Т. XXVI. -- С.27-32.
16. Адамович О.О. Особливості будови шийного відділу хребта в осіб юнацького віку / О.О. Адамович, Ю.Я. Кривко, А.О. Бачун // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. -- 2015. -- Т.14., №1. -- С.110-112.
17. Бекесевич А.М. Вплив наркотичних середників на структурну організацію нервової тканини / А.М. Бекесевич // Науковий вісник Ужгородського університету. -- 2015. -- Вип.1 (51). -- С.218-221.
18. Бекесевич А.М. Морфологічні особливості структури кори мозочка щура в нормі та за умов тривалого впливу опію / А.М. Бекесевич // Запорозький медичний

журнал. -- 2015. -- №3(90). -- С.82-85.

19. Вільхова І.В. Морфологічні зміни каналців нефрона при хронічному опіоїдному впливі / І.В. Вільхова // Світ медицини та біології. -- 2015. -- №2(49). -- С.85-88.

20. Вільхова І.В. Патоморфологічні зміни ниркового тільця на пізніх термінах хронічного опіоїдного впливу / І.В. Вільхова, Є.В. Пальтов, Ю.Я. Кривко, Х.А. Кирик, Н.В. Деміхова // Журнал клінічних та експериментальних медичних досліджень. -- 2015. -- №3(1). -- С.25-31.

21. Зінько А.В. Кровоносне русло променистого вінця щура в нормі та за умов довготривалого впливу опіоїду / А.В. Зінько // Запорозький медичний журнал. -- 2015. -- №3(90). -- С.78-81.

22. Ковалишин О.А. Особливості змін вільнорадикального окиснення та антиоксидантного захисту в легенях морських свинок за умов формування експериментальної пневмонії / О.А. Ковалишин // Вісник проблем біології і медицини. -- 2015. -- Т.3(120), вип.2. -- С.127-130.

23. Ковалишин О.А. Стан протеїназо-інгібіторної системи в легенях у динаміці розвитку експериментальної пневмонії / О.А. Ковалишин // Медична хімія. -- 2015. -- Т.17. -- №1(62). -- С.66-68.

24. Ковалишин О.А. Зрушення протеїназо-інгібіторної системи в легенях при експериментальній пневмонії та ендометриті / О.А. Ковалишин // Світ медицини та біології. -- 2015. -- №2(49). -- С.99-101.

25. Криницький Р.П. Особливості вікової динаміки щільності кісткової тканини нижньої щелепи у осіб чоловічої та жіночої статі / Р.П. Криницький // Збірник наук. Праць. -- 2015. -- Т.2. (вип.82). -- С.71-79.

26. Криницький Р.П. Аналіз щільності кісткової тканини основної та коміркової частин нижньої щелепи у віковій динаміці для осіб різної статі / Р.П. Криницький // Лікарський збірник. -- 2015. -- Т.ХХVI. -- С.73-83.

27. Логаш М.В. Морфологічні особливості субкапсулярної ділянки печінки щура в нормі / М.В. Логаш, Р.М. Онисько, Ю.Р. Согуйко, Р.Р. Согуйко, Ю.Я. Кривко, П.Б. Покотило // Вісник морфології. -- 2015. -- Т.21, №1. -- С.23-26.

28. Логаш М.В. Дослідження зміни об'єму двоядерних гепатоцитів печінки щура під впливом опіоїдів в динаміці тритижневого експерименту / М.В. Логаш, Ю.Я. Кривко // Acta Medica Leopoliensia. -- 2015. -- Т.ХХI, №2. -- С.69-72.

29. Матешук-Вацеба Л.Р. Закономірності структурних змін ланок гемомікроциркуляторного русла органів за умов впливу опіоїдів в експерименті / Л.Р. Матешук-Вацеба, А.М. Бекесевич, І.С. Дісковський, А.В. Зінько, У.Є. Підвальна, П.М. Попик // Збірник наук. Праць. -- 2015. -- Т.2. (вип.82). -- С.328-335.

30. Матешук-Вацеба Л.Р. Ультраструктурна організація війкових відростків очного яблука щура при застосуванні опіоїду впродовж різних термінів / Л.Р. Матешук-Вацеба, У.Є. Підвальна, В.І. Ковалишин, Х.А. Кирик // Вісник морфології. -- 2015. -- Т.21, №1. -- С.30-34.

31. Mateshuk-Vatseba L., Diskovskyi I. The influence of an opioid on the course of reparative processes / L. Mateshuk-Vatseba, I. Diskovskyi // Current Issues in Pharmacy and Medical Sciences. -- Vol.28, №1. -- P.46-50.

32. Пальтов Є.В. Співставлення мікроструктурної організації шарів сітківки щура та людини в нормі / Є.В. Пальтов, Л.Р. Матешук-Вацеба, Ю.Я. Кривко // Світ медицини

- та біології. -- 2015. -- №2(49). -- С.112-115.
33. Пальтов Є.В. Особливості кровопостачання сітківки щура зі сторони ретинального басейну в нормі / Є.В. Пальтов // *Morphologia*. -- 2015. -- Т.9,№2. -- С. 54-57.
34. Попик П.М. Особливості морфології підшлункової залози в нормі та за умов патології / П.М. Попик // *Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія*-- 2015. - №1. -- С.50-56.
35. Popyk P., Mateshuk-Vatseba L. Dynamics of ultrastructural changes exocrine part of rat pancreas under the influence of opioid / P. Popyk, L. Mateshuk-Vatseba // *The Pharma Innovation*. -- 2015. -- №4(4). -- P.63-65.
36. Савка І.І. Морфометричний аналіз кровоносного русла яєчка білого щура в нормі та за умов експериментального цукрового діабету / Савка І.І. // *Science and education a new dimension*. -- 2015. -- №58. -- С.32-34.
37. Согуйко Ю.Р. Основні молекулярні механізми розвитку діабетичних ускладнень / Ю.Р. Согуйко, М.В. Логаш, Р.Р. Согуйко, І.В. Вільхова // *Світ медицини та біології*. -- 2015. -- №2(49). -- С.214-217.
38. Фік В.Б. Дисбіози ротової порожнини при тривалому впливі опіоїдного анальгетика в експерименті / В.Б.Фік, Й.М. Федечко, Ю.Я. Кривко // *Світ медицини та біології*. -- 2015. -- №2(49). -- С.142-146.
39. Фік В.Б. Вплив опіоїдного анальгетика на вміст та антибіотикочутливість мікрофлори ротової порожнини щурів / В.Б.Фік // *Вісник стоматології*. -- 2015. -- №1. - - С.27-32.
40. Фік В.Б. Моніторинг мікробіоценозів ротової порожнини при експериментальній опіоїдній інтоксикації в умовах корекції антибіотиком / В.Б.Фік, Й.М. Федечко // *Український стоматологічний альманах*. -- 2015. -- №2. -- С.12-17.
41. Фік В.Б. Мікробіоценози ротової порожнини при біологічному моделюванні опіоїдної інтоксикації та їх корекція антибіотиками / В.Б.Фік // *Вісник проблем біології і медицини*. -- 2015. -- Т.2(119), вип.2. -- С.247-251
42. Фік В.Б. Мікробіоценоз порожнини рота піддослідних тварин при тривалому впливі опіоїдного анальгетика / В.Б. Фік // *Новини стоматології*. -- 2015. -- №1(82). -- С.54-58.
43. Фик В.Б. Изменение микрофлоры ротовой полости на фоне кратковременного действия опиоидного анальгетика в эксперименте / В.Б. Фик // *Здравоохранение*. -- 2015. -- №1. -- С.23-26.
44. Фик В.Б. Аэробная микрофлора микробиотопов ротовой полости при длительной опиоидной интоксикации в эксперименте / В.Б. Фик // *Современная стоматология*. -- 2015. -- №1. -- С.81-83.
45. Фік В.Б. Мікрофлора ротової порожнини лабораторних щурів при дії антибіотика / В.Б.Фік, Й.М. Федечко, Ю.Я. Кривко // *Вісник проблем біології і медицини*. -- 2015. -- Т.1(118), вип.2. -- С.222-227.
46. Чаплик-Чижи І.О. Перспективи застосування антропометричних та соматотипологічних методів дослідження у превентивній діагностиці, прогнозуванні перебігу та профілактиці піодермій / І.О. Чаплик-Чижи // *Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія*-- 2015. -- №2. -- С.94-100.
47. Чаплик-Чижи І.О. Значення деяких антропометричних показників у розвитку та перебігу піодермій / І.О. Чаплик-Чижи // *Журнал дерматовенерології та косметології*

ім. М.О. Торсуєва. -- 2015. -- №1-2(34). -- С.47-50.